

65371

**BURSA HANLAR BÖLGESİ
ÇARŞIBAŞI KENTSEL TASARIM PROJESİ
AÇIKLAMA RAPORU**

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	2
HANLAR BÖLGESİNDE MEYDAN AVLU OLGUSU	3
HANLAR BÖLGESİ TASARIM ÇALIŞMASINA ANA YAKLAŞIM VE STRATEJİLER.....	3
BAĞLAM VE KARAKTER	3
SÜREKLİLİK VE KAPALILIK.....	3
ERİŞİLEBİLİRLİK	4
OKUNAKLILIK	4
KAMUSAL MEKÂN VE YEŞİL ALAN KALİTESİ.....	4
ÇEŞİTLİLİK	4
HANLAR BÖLGESİ MEVCUT DURUMU	4
Ulaşım.....	4
İMAR PLANI DEĞİŞİKLİĞİ.....	5
PLAN NOTLARI	5
KAMULAŞTIRMA.....	6
ETAPLAMA	6
1/2000 VAZİYET PLANI VE PLAN KARARLARI	7
ÜST ÖLÇEK KARARLARI	7
BURSA HANLAR BÖLGESİ ÇARŞIBAŞI KENTSEL TASARIM PLANI	8
MİMARİ AÇIKLAMA RAPORU	10
GENEL YAKLAŞIM	10
MİMARİ DİL	10
PEYZAJ AÇIKLAMA RAPORU	11

GİRİŞ

Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı Fen İşleri Dairesi Başkanlığı, Tarihi Kültürel Miras Şube Müdürlüğü tarafından hazırlanan “Bursa Hanlar Bölgesi Çarşıbaşı Kentsel Tasarım Proje Yarışması” vesilesiyle, Osmanlı İmparatorluğu’nun ilk başkenti olmasından dolayı tarihte birçok olaya tanıklık eden Bursa’nın “somut ve somut olmayan tüm değerlerini korumak, yaşatmak ve dünyaya miras bırakmak” olarak belirtilen vizyona uygun olarak yapılan plan ve tasarım çalışması, Bursa’nın kaybolmaya yüz tutmuş tarihi izlerinin yeniden canlandırılmasını ve korunmasını beraberinde getirecektir.

“Tarihi ve Yeşil Kent” kimliğine sahip olan Bursa’da, zamanla kentleşmeye bağlı oluşan sorunlar neticesinde tarihi izleri silinmekte ve çarpık kentleşmenin doğurduğu çok katlı sıradan yapılar çoğalmaktadır.

Küresel dünya problemi olan nüfus artışının sonucu olarak artan kentleşme oranı, Bursa başta olmak üzere tarihi mekânlara ev sahipliği yapan kentleri tehdit etmektedir. Bursa Hanlar Bölgesi’nde de örneği görüldüğü gibi yakın çevresinde oluşan çok katlı yapılaşmanın Bursa gibi eğimli arazilerde kurulan kentlerin manzara ve etki alanlarını kısıtlamıştır.

Bursa Hanlar Bölgesi Çarşıbaşı Kentsel Tasarım Proje Yarışması kapsamında asıl amaç; Bursa’nın somut ve somut olmayan tarihi ve kültürel varlığı gün yüzüne çıkarılıp, sürdürülebilir mekânlar oluşturularak, bölgenin tüm değerlerini korumak, yaşatmak ve dünyaya miras bırakmaktır.

HANLAR BÖLGESİNDE MEYDAN AVLU OLGUSU

Kentlerin dokusu tarihi süreçte meydana gelir. Farklı dönemlerdeki izler üst üste birikerek kentlerin ruhunu ve kimliğini oluşturur. Aynı zamanda bu izler o kentlerde yaşayan toplumların kentleri kendileriyle özdeşleştirdikleri izlerdir. Bellek, geçmişin saklama ve yeniden meydana getirmeyi sağlayacak güçlü bir arşivdir. Kent meydanları ve avlular, kentlinin de bu alanlara yüklediği anlamlarla tarihsel süreçte kendini sürekli koruyarak yineler. Kentsel mekâna yüklenen anlam; mekâna kimlik kazandıran, o çevrede yaşayanlarca doğrudan açıklanamayan ama varlığının farkında olunan bir kavram olarak değerlendirilir. Kentsel mekânlar, kentlilerin kültürlerini, gelenek ve göreneklerini, yansıtan anlam yüklü mekânlardır. Mekânın anlamı fiziksel açıdan malzeme, renk, biçim gibi somut öğelerle oluşurken, yere bağlılıktaki duygusal faktörler; fiziksel, sosyal, kültürel faktörler olarak farklılaşmaktadır.

Kent meydanları genellikle kentlerin merkezlerinde bulunan, kamusal mekânlardır. Kent sakinleri tarafından özel günlerde sosyal, kültürel, siyasi ve ticari amaçlar için kullanılır. Kent sakinlerinin dini, siyasi, kültürel ve ticari nedenlerle bir araya gelmeleri kentsel hayatla yaşattır. Meydanlar kentsel yapının en belirgin bileşeni olup, binaların mekân etrafında oluşturdukları süreklilik ile biçimlenirler. Kent yaşamının doğal bir parçası ve fiziksel olarak çok iyi tanımlanmış olan meydanlar kaliteli kullanım alanlarını oluşturur.

Avlu; hem iç mekân hem de dış mekân özelliklerine sahip olmasından dolayı mekânsal anlamda iç ve dışın arasında yarı-açık mekân olarak tanımlanabilecek çok işlevli bir mekân türüdür. Yapı içerisindeki konumu ve işlevine göre farklı şekillerde de nitelendirilen avlu mekânının geçmişten günümüze birçok yapı türünün bünyesinde çeşitli biçimlerde yer aldığı görülmektedir.

Çarşıbaşı bölgesinde, han duvarlarının oluşturduğu dış mekândaki açık kent avluları ve kendi iç avluları tarihi kent merkezinde kalıcı bir iz oluşturmaktadır. İç avlular kullanımda çeşitlilik gösterirken dış mekânda oluşan kent avluları dokuda doğal meydancık algısı yaratmakta fakat mevcutta dağınık bulunan terkedilmiş harap binalar ve ticaret binaları bu algıyı bozmaktadır.

Hanlar Bölgesi özelinde, alanda bulunan Piriç Han ve Eski İpek Han'ın avluların kullanımının potansiyelinin altında olduğu görülmektedir. Piriç Han daha aktif bir kullanıma sahipken, Eski İpek Han daha çok toptan ticaret yapan işyerlerini barındırmaktadır.

Tasarım çalışmasında, Eski İpek Han konumu dolayısıyla daha dikkat çekmektedir. Balıbey Han, Eski İpek Han aksında tescilsiz tüm binalar alanın tarihi dokusunu zedelemektedir. Bunun yanı sıra alanda tescilsiz olup tarihi dokuya uygun cephelere sahip bina cepheleri bulunmaktadır.

HANLAR BÖLGESİ TASARIM ÇALIŞMASINA ANA YAKLAŞIM VE STRATEJİLER

BAĞLAM VE KARAKTER

Kent kullanıcıları tarafından mekânlar ayırt edilebilir olması gerekir. Kullanıcılarda özel bir his ve deneyim bırakır. Kullanıcıların duygu ve düşüncelerini öne çıkaran etmenler, mekândaki her türlü yapıyı çevre olabilir. Kullanıcılar kullanım alanlarının özel alanlar olduğunu, bu alanlarda rahat olduklarını hissederek kendilerinin o özel alanın bir parçası olarak kabul edip o alana ait oldukları hislerine kapılmaktadırlar (Detr, 2000). Kentsel karakteri kullanıcının perspektifinden ele alarak kentsel çevrenin analizine yönelik bir araştırma ortaya koyan Lynch (1960); tanımlı, homojen, belirli bir dokuya sahip, özgünlükleri ve farklılıkları barındıran mekânların; form ve karakter yönünden düzenli bir dokunun oluşabilmesi için gerekli olduğunu savunmaktadır.

Bursa ili Çarşıbaşı Hanlar Bölgesi ise Bursa'nın kalbi olma niteliğini taşıdığı için buradaki tasarım ve uygulamalar Bursa'nın dokusuna tarihine zarar vermemeli ve diğer tasarım ve uygulamalardan ayırt edici olmalıdır. Kullanıcılar bu alana geldiğinde diğer alanlardan farklı his ve duyuya kapılmasını sağlayacak tasarımlar geliştirilmiş ve kullanımlar önerilmiştir. Projede

SÜREKLİLİK VE KAPALILIK

Kentsel tasarımda süreklilik, kamu alanları ve özel mekânların net anlamda birbirinden farklılık gösterdiği mekânsal alanlardır. Sokakların cephelerinde oluşan süreklilik ve cephelerin kaplanması mekânların gözle görülür anlamda kamu alanı ve özel alanlar olarak tanımlanmaktadır. Kentsel tasarımda oluşturulan mekân organizasyonları, kentsel alanların ortaya çıkardığı bütün kavramların birbirleriyle oluşturdukları ilişkileri içerir. İnsanlar dolaşırken nerelerde olduklarını ve neyin nerelerde, nasıl bulunacağını bilerek kendilerini güven ve rahat hissetmelerini sağlamak anlaşılabilir ve belirgin alanların oluşmasına yol açmaktadır. Doluluk boşluk durumu, yükseklik genişlik oranları ve yönlendirici işaretler, açık alanlarda; alan ölçeği, sınırları, odak noktaları, yeşil alanlarda; yönlendirici yollar, bitki ve kent mobilyaları kullanımları ile süreklilik ve kapalılık oluşturulacaktır.

ERİŞİLEBİLİRLİK

İnsanlar, kamusal alanlara kolayca erişme, kullanma ve eşit bir biçimde bunlardan yararlanma hakkına sahip olabilmelidirler. Bu alanların çağdaş ve ergonomik tasarım düşüncesiyle planlanması, herkes için (farklı yaş gruplarındaki bireyler, farklı fiziksel yapıdaki insanlar, hamileler, engelliler, çocuklar, yerli ve yabancı turistler vb. çeşitlilikler) kullanılabilir olmasına katkı sağlayacaktır.

OKUNAKLILIK

Kent kullanıcıları kamusal mekânları görsel açıdan değerlendirir. Kamusal alanlarda landmarklar, imgeler, köşeler sınırlar aynı zamanda uygulanan malzemelerin detay ve kalitesi görselliği arttırabilir böylece kişiler o alanı tarifleyebilir. Tariflenebilen mekânların çekiciliği ve kullanım yoğunluğu artar.

KAMUSAL MEKÂN VE YEŞİL ALAN KALİTESİ

Bireysel denetimin ötesinde bulunması, içinde olunan çevreyi tanımlamada önemli rol oynaması, macera kaynağı ve ortamı oluşturması, özel ve bireysel mekânlarla olan ilişkileriyle algılanması, kullanım açısından çeşitlilik göstermesi, kolektif olarak oluşturulmuş olması.

ÇEŞİTLİLİK

Kentsel tasarımda başarılı kentsel alanlar, form ve plan çeşitliliğini içerir. Çeşitli boyutlar ve tipolojilerdeki yapılar, sonraki zamanlarda ortaya çıkan farklı kullanım alanlarına ve kullanıcılara cevap verir. Yapıların cephelerindeki yoğun bölümlenmelerin, alışveriş alanları ve farklı ticaret alanlarının faaliyetlerini fazlalaştırarak sokak yaşamında kalitenin yükselmesini sağlar. Ortaya çıkan yeni gelişmelerin, farklı alternatifler ortaya koyan yapı ve aktivitelere ait çeşitli alanlar oluşturmalıdır. Kentsel tasarım çalışmalarının başarılı olması sonucu, çeşitli kullanıcıların farklı isteklerine cevap verebilen, kullanışlı kentsel alanlar ortaya çıkarmalıdır. Yapı formlarının farklılıkları ve çeşitli kullanımlara sahip olan kentsel alanlar, farklı kullanıcılar yönünden, aktif olarak kullanılır.

HANLAR BÖLGESİ MEVCUT DURUMU

Bursa'nın tarihi kent merkezinde yer alan Hanlar Bölgesi çalışma alanı, yaklaşık 6 ha çalışma alanı ve 1.5 ha'lık odak olanı kapsamaktadır. Tarihsel süreçte Tophane'nin doğusunda gelişen Hanlar Bölgesi'ni Cemal Nadir Caddesi ikiye bölmektedir. Caddenin batısında kalan Balibey Han'ın büyük kısmı, günümüzde kafe-restoran olarak işletilmekte olup, ara katlarında geleneksel ticaret devam etmektedir. Caddenin doğusunda ise Bakırcılar Çarşısı, Eski İpek Han, Tavuk Pazarı Hamamı, Pirinç Han ve çeşitli iş merkezleri bulunmaktadır. Pirinç Han'ın zemin katı günümüzde kafelerin yoğunlukta olduğu yeme içme alanı olarak kullanılmakta olup birinci katı ise Bursa'nın meşhur ipek kumaşlarının ticaretinin yapıldığı dükkânları barındırmaktadır. Eski İpek Han ise daha çok toptan ticaret yapan dükkânları barındırmakta olup, canlılığını yitirmiş durumdadır.

Cemal Nadir Caddesi doğusunda, yol aksı boyunca uzanan iş merkezlerinin tarihi silüete zarar vermesi gerekçesiyle yıkım süreci başlamıştır.

Çalışma alanı mevcutta 17 adet tescilli yapı, 42 adet ticari işlevli bina, bir adet hamam, bir adet açık otopark bulunmaktadır.

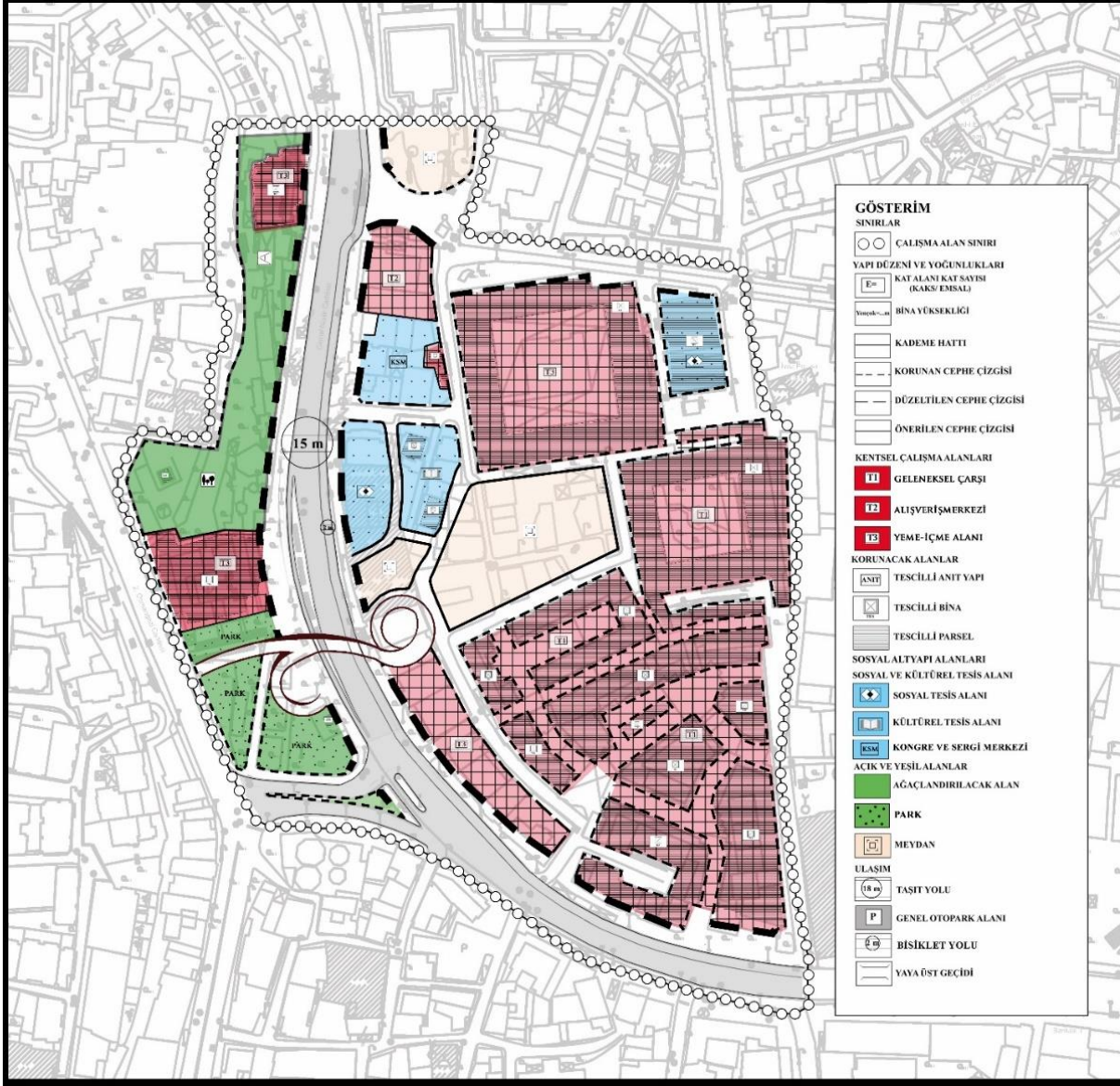
Ulaşım

Çalışma alanı; Haşim İşcan Caddesi, İnönü Caddesi, Atatürk Caddesi ve Cemal Nadir Caddesi ile sınırlanan Bursa'nın tarihi kent merkezinin batısında, Cemal Nadir Caddesi sınırında yer almaktadır. Tarihi kent merkezinde farklı alternatif ulaşım türleri olarak kullanılan tramvay (İpek Böceği), nostaljik tramvay, hafif raylı sistem ve çeşitli toplu taşıma araçları yaya ve taşıt yoğunluğunu beraberinde getirmektedir. Alanın Balibey Han ve Tophane ile olan ilişkisini sınırlayan Cemal Nadir Caddesi'nde yoğun yaya ve taşıt trafiği yaşanmakta oldukça canlı bir geçiş alanı özelliği taşımaktadır.

İMAR PLANI DEĞİŞİKLİĞİ

25 Şubat 2020 tarihinde onaylanan 1/1000 Ölçekli Hanlar Bölgesi Koruma Amaçlı İmar Planı'nda, meydan olarak tanımlanan ve günümüzde yıkım süreci devam etmekte olan alanda plan değişikliği yapılarak, yeni Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planında, çeşitli ticaret alanları, sosyal tesis alanı, kültürel tesis alanı, sergi ve fuar alanı ve yeraltı otoparkı gibi farklı donatılar planlanmıştır.

İmar planı yapılma aşamasında, alanda kamulaştırma ve etaplama yapılmıştır.

PLAN NOTLARI

Çarşıbaşı Meydan Projesi kapsamında yapılacak olan düzenlemelerde kotlardan yararlanılarak, rampalar vb. aracılığıyla engellilerin kullanımını kolaylaştıracak ve yayaların serbestçe dolaşımı sağlanacaktır. Ayrıca farklı kullanım gruplarını çekecek aktivitelerle zenginleştirilecek ve Bursa'nın yeşil tanımını da yaşatacak kamusal alanlar oluşturulacaktır. Planlama alanındaki hanlara farklı işlevler verilerek canlandırılacak, yasal olmayan eklentiler kaldırılacak ve hanların özgün plan şemaları korunacaktır.

Sergi ve fuar alanı altında yapılacak kapalı otoparkın düzenlemesi kentsel tasarım projesi kapsamında belirlenecek olup Bursa'nın Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanmadan uygulama yapılamaz.

İmar planı onama sınırında Bursa ilindeki meydan alanı düzenlemesi ile bölgenin tarihi dokusunun korunarak canlandırılması esastır.

İmar planı onama sınırı içerisinde, hanlar ve türbeler ve çarşı dışında kalan diğer tescilli sivil mimarlık örnekleri kamu yararı doğrultusunda kamulaştırılacak olup, sosyal ve kültürel amaçlı kullanılacaktır.

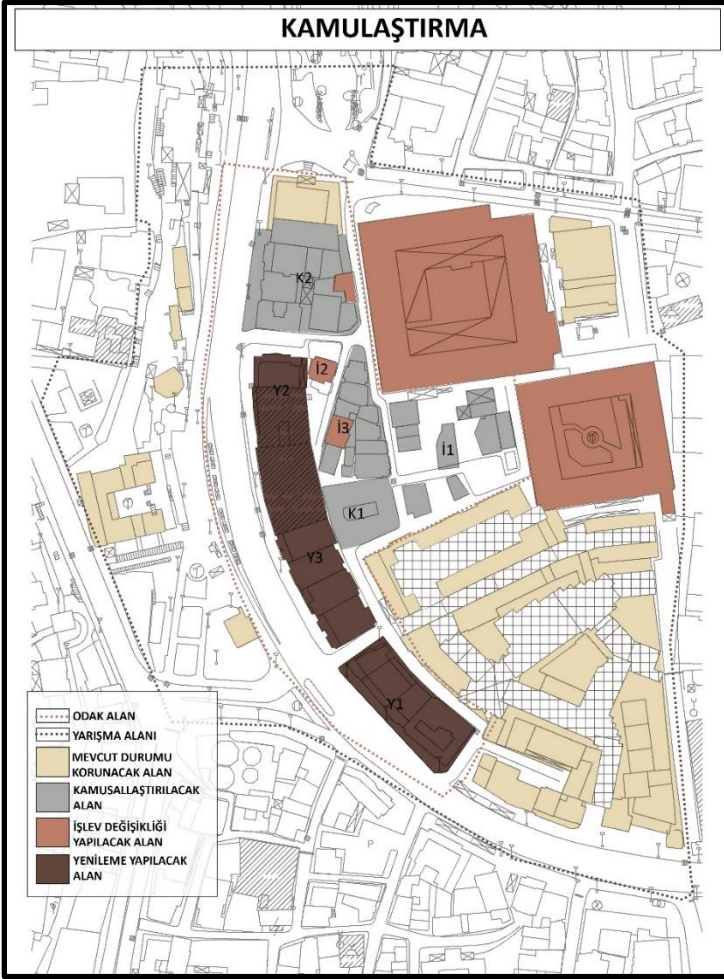
Meydana bakan bütün anıtsal ve sivil mimarlık eserlerin, röleve, restorasyon ve kentsel tasarım projeleri yapılacak olup ilgili Bursa Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından onaylanmadan uygulama yapılamaz.

Bursa İli, Osmangazi İlçesi, Şehreküstü Mahallesi, 6030 ada, 3 nolu parselde bulunan binanın doğu cephesindeki dokuya uygun bulunan duvar için koruma kararı alınmış olup Bursa Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından onaylanmadan uygulama yapılamaz.

Tevhid, ifraz, yola terk ve 18.madde uygulamaları Bursa Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından onaylanmadan uygulama yapılamaz.

İmar planı onama sınırı dâhilindeki tüm anıt ağaçlar ve tescilli binalar korunacaktır.

KAMULAŞTIRMA

MEVCUT DURUMU KORUNACAK ALAN:

Balibeyhan, tarihi çarşı, YKM, Tavuk Pazarı Hamamı'nın durumu korunacaktır.

İŞLEV DEĞİŞİKLİĞİ YAPILACAK ALAN:

İ1. Cephesi kentsel dokuya uyumlu yapıya tescil önerisi getirilerek önerilen meydana katılacaktır.

İ2. Mevcutta ticari kullanım olarak işlev gören 6031 ada 3 nolu parseldeki tescilli yapı, Workshop olarak işlevi değiştirilecek ve düzenlenecektir.

İ3. Mevcutta ticari kullanım olarak işlev gören 6030 ada 11 nolu parseldeki tescilli yapı, kütüphane olarak işlevi değiştirilecektir.

KAMULAŞTIRILACAK ALAN:

K1. Mevcutta özel mülkiyetteki otopark kullanımı meydan kullanımı için kamulaştırılacaktır.

K2. Mevcutta özel mülkiyetteki ticari kullanımlar meydan kullanımı için kamulaştırılacaktır.

YENİLEME YAPILACAK ALAN:

Y1. Mevcuttaki yapıların yıkılıp, yerine Çarşı ve Hanların manzarasına ve seyrine uygun olan ticari kullanım yapılacaktır.

Y2. Mevcuttaki yapılar yıkılıp, yerine Çok amaçlı salon, konferans salonları, okuma alanları ve sergi alanları olan bir kullanım yapılacaktır.

Y3. Mevcuttaki yapılar yıkılıp, alan meydan kullanımına açılacaktır.

ETAPLAMA

2021 2025 Aralığında kamulaştırma faaliyetleri yapılacaktır. Alandaki Otopark alanı ve ticari yapılar kamulaştırılacaktır. 2021 - 2027 yılları arasında öneri okuma salonu atölye ve ticari yapı inşa edilecektir. Aynı zamanda meydan yapılacaktır. 2027 - 2031 yılları arasında meydanın ortasında kalan tescil önerisi getirilecek yapı restore edilecek, diğer meydan içerisinde kalan tescilli yapılara işlev değişikliğine uğrayacaktır. 2031 yılına doğru ise Çarşıbaşı ile Balibey Han'ı birleştiren köprü inşası ve yol durultma uygulaması yapılacaktır.

	2021	2025	2027	2029	2031
KAMULAŞTIRILACAK ALAN					
OTOPARK ALANI					
TİCARİ KULLANIMLAR					
YENİLEME YAPILACAK ALAN					
OKUMA SALONU VE ATOLYE					
TİCARİ YAPI					
YOL DURULTMA UYGULAMASI					
MEYDAN					
KÖPRÜ					
İŞLEV DEĞİŞİKLİĞİ YAPILACAK ALAN					
TESCİL ÖNERİSİ GETİRİLECEK DUVAR					
WORKSHOP					
KÜTÜPHANE					

1/2000 VAZİYET PLANI VE PLAN KARARLARI

ÜST ÖLÇEK KARARLARI ULAŞIM KARARLARI:

U.1: İlk etapta millet bahçesinden başlayan Altıparmak Cad., Cemal Nadir Cad. İnönü Cad., Haşım İşcan Cad., Kent Meydanı olmak üzere bisiklet yolu önerilmiştir. Bisiklet parkları toplu taşıma duraklarında, metro istasyonunda ve meydanlarda önerilmiştir.

U.2: ikinci etapta Hüdavendigar Parkı, Merinos Parkına kadar uzanan bisiklet yolu önerilmiştir.

U.3: Balibeyhan ve Çarşıbaşı arasındaki karayolu 690 m² alanda trafik durultma uygulaması yapılacaktır. Trafik sıkışıklığı olmaması adına Fomara Meydanı ve Kent Meydanı üzerinde akıllı trafik ışıklandırma sistemleri uygulanacaktır.

U.4: Çarşıbaşı, Fomara Meydanı ile Cumhuriyet Cad. arasındaki Fevzi Çakmak Cad. ve onun doğusunda kalan yollar yayalaştırılacaktır. Reyhanlı mahallesinde İsmail Hakkı Cad, Reyhanlı Cad. ve Abdal Cad. de kontrollü taşıt/ yaya kullanımı olacaktır.

Açık ve Yeşil Alan Kararları:

A1: Reyhanlı Mahallesi içerisinde kalan yapılaşmamış alanlarda toplam 0,8 ha açık yeşil alan önerilmiştir.

A2 :Çarşıbaşında 0.5 ha ve YKM'nin güneyinde 0,1 ha büyüklüğünde meydan önerilmiştir.

Ticaret Alanları:

T1: Çarşıbaşında kalan, hanların görünümünü engelleyen 0,4 ha alanda kalan yapılar yıkılacak yerine zemin üstünde tek katlı ticari yapı önerilmiştir.

T2: Ticaret olarak kullanılan tescilli yapılar kütüphane ve atölye olarak değiştirilecektir.

Otopark:

O1: 120 araç kapasiteli 1227 m² genişliğinde 6 katlı yeraltı otopark önerilmiştir.

Köprü:

K1: Balibeyhan ve çarşı girişi arasında seyir dinlenme ve geçiş amaçlı bir geçit önerilmiştir.

BURSA HANLAR BÖLGESİ ÇARŞIBAŞI KENTSEL TASARIM PLANI

1/500 ölçekli kentsel tasarım çalışması yapılırken “Bursa’nın somut ve somut olmayan tarihi ve kültürel varlığı gün yüzüne çıkarılıp, sürdürülebilir mekânlar oluşturularak, bölgenin tüm değerlerini korumak, yaşatmak ve dünyaya miras bırakmak” amacı doğrultusunda çeşitli tasarım ilkeleri kullanılmıştır.

Kentsel tasarım projesinde, imar planı değişikliğinde belirtilen özel hususlar doğrultusunda alanın tarihi karakterini güçlendirecek açık mekanlar tasarlanmıştır. Pirinç Han, Eski İpek Han ve Bakırcılar Çarşısı ile sınırlanan alanda mevcut bulunan harap ve işlevsiz binalar yıkılarak açık kent avlusu oluşturulmuştur. Bu alanda mevcutta tespit edilen tescilli tarihi binalara uygun dokuda kemerli bir cephesi olan binanın cephesi için koruma kararı alınmıştır. Kemerli duvar, su ögesi ve anıtsal ağaçlarla bütünleştirilip bir kent simgesi haline getirilmiştir.

“Tarihi ve Yeşil Kent” olarak anılan kentin, her iki ögesinin gün yüzüne çıkarılması amacıyla, Cemal Nadir Caddesi aksında yıkılan binalar yerine Bakırcılar Çarşısı batısına iki katlı kafe restoran, Pirinç Hanın batısına ise bir katlı okuma ve sergi salonu planlanmıştır. İki katlı kafenin terası hanların seyri için doğu cephesinde yer alacak şekilde tasarlanmıştır. Bu yol aksında planlanan binaların üzerinde peyzaj öğeleri(yeşil alan ve oturma alanları) tasarlanmıştır. İki katlı kafe-restoranın üzerindeki çatı, Bakırcılar Çarşısı cephesinde hemzeminden başlayarak, meydanda tasarlanan köprüye bağlanmaktadır. Sergi ve okuma alanı olarak planlanan binanın doğusunda ise çeşitli faaliyetlere hizmet edebilecek bir alan tasarlanmıştır.

Alanda tescilli binaların dördünde işlev değişikliği yapılmıştır. Pirinç Hanın doğusunda kalan 2 katlı tescilli bina, sergi ve fuar alanı olarak planlanan esnek açık alana hizmet etmesi için ticari birim işlevi verilmiştir.

Sergi ve okuma alanı olarak tasarlanan binanın doğusundaki tescilli binaya atölye işlevi verilmiştir. Meydana sınırı olan tescilli binaya ise kütüphane işlevi verilmiştir. Kütüphanenin zeminin ön bahçesi kitap okuma etkinlik alanı olara tasarlanmış olup çeşitli kent mobilyaları önerilmiştir.

Pirinç Hanın mevcuttaki işlevi aynı kalarak iyileştirme kararı alınmıştır. Eski İpek Hanın batı cephesindeki kapıların sağlıklılaştırılıp kullanıma açılmasına ve hanın zemin katının kafe- restoran olarak kullanılmasına, birinci katının ise toptan-perakende ticaret olarak devam edilmesine karar alınmıştır.

Hanların avluları esnek kullanım alanları olarak tasarlanmıştır.

Ulaşım

Cemal Nadir Caddesi’ndeki yaya yoğunluğunu azaltmak ve meydan, hanlar ve Balibey Han arasındaki ilişkiyi güçlendirmek amacıyla cadde üzerinde ayakları sarmal yapıda olan yaya köprüsü tasarlanmıştır. Meydan kısmında meydana ve çatı üzerinden Bakırcılar Çarşısı’na yönelen iki yaya çıkış noktası, Balibey Han kısmında ise Timurtaş Paşa Türbesi önü ve üst kotta kalan 2. Osman Gazi Caddesine yönelen iki adet yaya çıkış noktası olmak üzere toplam dört giriş-çıkış noktası bulunmaktadır.

Cemal Nadir Caddesi üzerindeki taşıt yoğunluğunu kontrol altına almak amacıyla Gazi Timurtaş Paşa Türbesi ve planlanan esnek açık mekân boyunca zemin farklılaşması kararı alınmıştır.

Üst ölçekte karar verilen bisiklet yolu kentsel tasarım planın tek yönde 2 m olarak planlanmıştır. Bisiklet park yeri esnek açık mekânın çeperinde tasarlanmıştır.

MİMARİ AÇIKLAMA RAPORU

GENEL YAKLAŞIM

Proje bölgenin iklimi, alanda bulunan ağaç dokusu, güncel ihtiyaçlar-konfor koşulları, yapım ekonomisi ve çevre yapılarla olan iletişimi gözetilerek geliştirilmiştir.

Genel ilke olarak yerleşmede kentsel canlılığın, sosyal ilişkilerin, doğa-peyzaj ile ilişkinin ve kentsel mikro-ekonominin güçlendirilmesine yönelik yaya dostu, erişilebilir ve güvenli fizik-mekânsal çevrelerin oluşturulmasıdır.

Yerleşim her yaşa hitap ilkesi amaçlanarak tasarlanan bir yaşam alanıdır. Bu tasarlanan alanda 4 ana komşuluk biriminden oluşan ve kendi açık alan, yeşil alan, sosyal-kültürel donatı ve ticari birim örüntüsüne sahip, her noktasına ulaşılabilir bölge önerilmektedir.

Balibey Han ile meydan aksının en güçlü yapısı ve projenin odak noktası 6 kemerden oluşan, mevcutta ek yapılmış olan duvardır. Bu duvarın ek kısmını yıkarak kemerleri ile Eski İpek Han, Pirinç Han'ın ve kültürümüzün olmazsa olmazı su ögesinin bütünleşmesi amaçlanmıştır.

Bölgedeki yapıların Doğu cephesinden 2 katlı, Batı cephesinden (yol cephesi) tek katlı olarak tasarlanmış olup silueti bozmadan Hanlar Bölgesi'ni açığa çıkarmak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda ticari odaklı yapı (1375*2) 2750 m² iken sosyokültürel odaklı okuma salonu yapı 516 m² dir.

Ticaret odaklı yapımız yol cephesinden, çarşı hissi uyandırmak ve hanlara geçiş aksını oluşturmak adına 2 parçadan oluşmaktadır. Çarşıya bakan cephemizin birinci katında ise mekân kullanıcılarının alanı ve hanları seyredebileceği geniş teraslar yer almaktadır. Yine bu yapımızın terası gezilebilir olması ve Cemal Nadir Caddesi üzerinden karşıya bağlanan köprü ile hemzemin olması mekân kullanıcılarına eşsiz bir manzara sunması amaçlanmıştır.

Sosyokültürel odaklı okuma salonu yapımızın tescilli yapılarla iç içe olması bu yapıların değerlendirilmesi göz önünde bulundurulmuştur. Bu sebepten yapının bir kısmı okuma salonu olarak işlevlendirilirken bir kısmı tescilli yapılarda bulunan atölyelerden çıkan el ürünlerinin sergisine hizmet etmektedir.

MİMARİ DİL

Coğrafyanın geçmişindeki yerleşmeler, malzemeler referans vermektedir. Yapıların kütle, cephe, renk kararlarında ve kompozisyonlarında Bursa tarihi belirleyici olmuştur. Genel anlamda basit malzemeler ve yapım teknikleri ile mekânsal zenginlik yaratılması hedeflenmiştir.

PEYZAJ AÇIKLAMA RAPORU

Ülkemizin tarihinin, sanatının adeta bir özeti olma niteliğinde olan Çarşıbaşı Bölgesinde peyzaj mimarisi projesi oluşturulurken Bursa Ulucami’nde çokça örneği olan kufi yazı sanatından, kufinin etkileyici kıvrımlı çizgilerinden esinlenilmiştir. Hanlar bölgesinin güzelliğini kapatmamak için yüksek türler ve yapılardan kaçınılmıştır.

İnsanlık tarihi boyunca su; berraklık, dinginlik, temizlik vb. olarak anılmış ve bu tasarım çalışmasında da suyun sakinleştirici gücünü kullanmak adına, alanda uzun bir yapay dere tasarlanmıştır. Bu dere alanda bulunan tarihi bir duvardan, bu duvara hiçbir zarar verilmeden uygulanan su perdesi ile şırıltılar eşliğinde başlayarak yaklaşık 70 metre sonra son bulup tekrar devir daim ile başa dönmektedir. Bu dere insan su ile temas edebilmektedir.

Ülkemizin son zamanlarda kuraklık ile mücadelesine atıfta bulunarak, alanda olabildiğince yağmur suyunu yapraklarında tutmayan geniş yapraklı ağaç türlerini kullanıp intersepsiyon etkisiyle buharlaşıp kaybolmasını engelleyip, toprak su taşıma kapasitenin üzerindeki fazla suyun drenaj sistemi ve sert zeminlerdeki mazgallarla depoda biriktirilmesi, daha sonra bu suyun filtrelenip tekrar alan sulamasında kullanılması önerilmiştir.

Proje engelli, yaşlı, çocuk tüm bireyler için erişilebilirlik ilkesi doğrultusunda planlanmıştır. Projeye ilgili her şey ergonomiktir ve antropometrik tüm ölçülere göre düşünülmüş ve bütün proje insan ve fonksiyon odaklıdır.

Alanda, döşeme ve malzemelerde iç ferahlatan açık, soft renkler ve doğal malzemeler (örn; . Küresel ısınmanın dünyada artık fazla hissedilmesinden ötürü radyasyon emiş gücü fazla olan traverten döşeme ve varyasyonları) tercih edilmiştir.

Yer yer geniş taş yapılı Bursa ve Türk tarihinde gelenekselleşmiş öncül türler (*Platanus orientalis*) ve yörenin bitki örtüsünde sık sık karşılaşılan türler kullanılmıştır. Bu türlerle mikroklimatik konfor artırılmaya çalışılmıştır.

Hoşgörü, sevgi ve kardeşliğin simgesi olan, aynı zamanda Bursa’da 14.yy’dan beri adına bayram düzenlenen ve Marmara Bölgesinin karakteristik bitkisi Erguvan ağacını kullanılmıştır. Proje alanında ziyaretçilere hoş bir koku hissi için yer yer Ihlamur ağacı yerleştirilmiştir. Yoğunluklu olarak kullanılan yeşil renkli ağaçların arasındaki kontrastı sağlamak için süs eriği kullanılmıştır.

Bölgede endemik tür olan Uludağ Gökmarını (*Abies normanniana* “ Börnülleriana”) üst geçitle entegre biçimdeki bitki sergileme mekanında kullanıp bu endemik türün etkileyiciliği ve bölge için önemini ifade edilmiştir.

Çatı bahçelerinde ise az toprak isteği olan, ağırlık yapacağı endişesine sokmayan, yayvan kök yapısı ile binaya zarar vermeyen türlerin kullanılması düşünülmüştür. (*Juniperus horizontalis*, *Tamarix tetrandra*, *Berberis thunbergii*, *Buxus sempervirens* *Jasminum nudiflorum*, *Dianthus plumarius*, *Primula vulgaris*, vb.)